

Fakulta humanitních studií UK

katedra magisterského oboru

Sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Vála David, Bc.
2. Osobní číslo (UČO): 53287073
3. Rok imatrikulace na FHS UK (bak. studium, jinak mag. studium): 2011
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok): červen 2011
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny:
Filosofie a životní prostředí : Princip odpovědnosti v díle Hanse Jonase. Česká zemědělská universita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra humanitních věd. Obhájeno r. 2011.
6. Předběžný název DP:
Rozpor ekologie a práce : proměna práce v kapitalismu a její rozporný vztah k životnímu prostředí.
7. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]):
V textu se pokusím teoreticky reflektovat proměnu práce v průběhu dějin kapitalismu v díle vybraných autorů a tento fenomén budu dále promýšlet vzhledem k otázce ochrany životního prostředí. Současné společnosti lze přiřknout celou řadu atributů a promýšlet je z různých pozic. Dokladem tohoto tvrzení budiž Petruskova poslední esejistická *Společnosti pozdní doby* (2006). Domnívám se však, že za nejsifignikantnější atributy pozdní moderny lze považovat skutečnost, že a) žijeme v kapitalismu; b) žijeme ve *věku práce*. Současná společnost je společností kultu práce, je posedlá výkonem, růstem a expanzí. Tento celospolečenský *modus vivendi* vede k rozsáhlé exploataci přírodních zdrojů, kumulaci odpadů a v konečném důsledku i ke klimatickým změnám. Otázka práce je proto nedílně spjata s otázkou ochrany životního prostředí. Fenomén práce je tedy nezbytně nutné znovu promýšlet vzhledem k trvalé udržitelnosti. Pokud usilujeme o společnost trvale udržitelnou, musíme znovu ptát, co dnes máme na mysli, když o práci hovoříme. Jaké je postavení práce ve společnosti? Jak je práce spjata s lidskou subjektivitou a jaký význam jí lze v lidském životě přiřadit? V konečném důsledku se musíme tázat, zdali společnost posedlá prací, růstem a výkonem, může být společností trvale udržitelnou a tedy i šetrnou k životnímu prostředí? Nevede kult práce, výkonu a expanze nevyhnutelně k devastaci životního prostředí?
8. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]):
První oddíl bude dělen do pěti časových úseků :
  - 1) práce v období klasického průmyslového kapitalismu 19. stol. v dílech Hegela, Marxe, Engelse, Webera, Morisse, Goldmanové, Luxemburgové;
  - 2) práce v období 1. pol. 20. století v dílech autorů 1. generace Frankfurtské školy (Adorno, Horkheimer, Marcuse, Fromm);
  - 3) práce v období 2. pol. 20. století v dílech Bookchina, Gortze, Schnaiberga;
  - 4) práce v období reflexivní modernity v dílech Baumana, Becka, Giddense, Bourdieu;

5) práce v období globalizované společnosti a prostředí síťového kapitalismu v dílech Vacana, Boltanskiho, Standinga, Waquanta;

Každý oddíl bude dále promyšlen vzhledem k ochraně životního prostředí a v závěru doplněn o řádnou diskuzi.

9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2-4 na výběr); pro práci 1-2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:

Pro lepší strukturaci čtených textů jsem si stanovil tuto základní výzkumnou otázku :

Jaké je pojetí práce u daného autora? (Jak práci pojímá resp. analyzuje a jaké z toho plynou důsledky pro ochranu životního prostředí)?

Pro závěrečnou diskuzi, jsem si stanovil otázku, kterou budu v závěru promýšlet vzhledem k teoretické analýze:

Je nebo není společnost posedlá prací a výkonem nevyhnutelně spjata s destrukcí životního prostředí?

10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:

V práci budu používat textovou analýzu, konkrétněji čtení primárních a sekundárních pramenů. Pro čtení textů a následnou interpretaci se nabízí zejména dva přístupy : *hermeneutika* a *symptomální čtení*.

Hermeneutiku zde chápu tak, jak ji v díle *Pravda a metoda* (česky 2010) koncipoval Hans Georg Gadamer. Jedná se o opakované, kruhové čtení a promyšlení zkoumaného textu. Čtení a interpretace textu jsou svého druhu odpovědi na otázky, které jsme si předem stanovili. Rozumět nějakému textu či smyslu sdělení dle Gadamera znamená rozumět mu jako odpovědi na otázku. V pozadí této metody stojí zkušenost otevřenosti lidského tázání, ale i existence předporozumění, jež je zatíženo předsudky a předběžnými představami. Ty jsou v kruhovitém pohybu myšlení a čtení opakovaně konfrontovány a znovu promyšleny. Hermeneutika je ve vlastním slova smyslu dialogické povahy: jde o aktivní účast na rozmluvě, kterou čtený text poskytuje. Interpret se dialogem s autorem textu snaží dostat za analyzovaný text. Vlastní smysl tohoto textu je posléze společným dílem toho, kdo jej zanechal, a toho, kdo s ním dále pracuje.

Druhou metodou bude metoda symptomálního čtení (*la lecture symptomale*), kterou v díle *Čist kapital* (Reading capital, anglicky 2009) rozpracoval francouzský filosof Louis Althusser společně s jeho dalšími kolegy (Jaques Rancière, Étienne Balibar etc.). Metoda symptomálního čtení spočívá v tom, že během četby textu se nesoustředíme pouze na to, co je v textu bezprostředně obsaženo, a na co text přímo odpovídá, nýbrž se snažíme číst i to, co v textu není *bezprostředně* tematizováno a reflektováno. Jedná se o hledání jakýchsi prázdných míst, mezer či latentních obsahů, jež jsou v textu skrytě přítomny a jejichž existence je symptomatická. Althusser aplikoval tuto metodu na četbu *Kapitálu* (česky 1978) Karla Marxe. Tvrdil, že je potřeba jít za Marxe a číst v něm i to, co on sám nevědomky odhalil, avšak dále nerozvinul, neboť svou intencí usiloval odpovědět na jiné otázky (Althusser je nazývá otázkami *staré doby*). Odpovídám a tematizováním otázek staré doby Marx nechtěně odhalil horizont nového a připravil tak živnou půdu pro další teoretické rozvrhy a analýzy. Horizont nového mu ovšem zůstal z pochopitelných důvodů skryt, neboť svým porozuměním, dobovým kontextem a zacílením, usiloval o pokoření jiného teoretického cíle. Metoda symptomálního čtení dle Althussera umožňuje učinit viditelným i to, co zůstává v dané teorii či textu latentně přítomno, avšak není zde přímo tematizováno resp. rozvinuto do větší hloubky.

Tyto dvě metody budou komplementární a vzájemně se budou prolínat.

11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. *praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.*):

Práce bude teoretická, praktický přínos nepřinese žádný.

5) práce v období globalizované společnosti a prostředí síťového kapitalismu v dílech Vacana, Boltanskiho, Standinga, Waquanta;

Každý oddíl bude dále promyšlen vzhledem k ochraně životního prostředí a v závěru doplněn o řádnou diskuzi.

9. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2-4 na výběr); pro práci 1-2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém:

Pro lepší strukturaci čtených textů jsem si stanovil tuto základní výzkumnou otázku :

Jaké je pojetí práce u daného autora? (Jak práci pojímá resp. analyzuje a jaké z toho plynou důsledky pro ochranu životního prostředí)?

Pro závěrečnou diskuzi, jsem si stanovil otázku, kterou budu v závěru promyšlet vzhledem k teoretické analýze:

Je nebo není společnost posedlá prací a výkonem nevyhnutelně spjata s destrukcí životního prostředí?

10. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:

V práci budu používat textovou analýzu, konkrétněji čtení primárních a sekundárních pramenů. Pro čtení textů a následnou interpretaci se nabízí zejména dva přístupy : *hermeneutika* a *symptomální čtení*.

Hermeneutiku zde chápu tak, jak ji v díle *Pravda a metoda* (česky 2010) koncipoval Hans Georg Gadamer. Jedná se o opakované, kruhové čtení a promyšlení zkoumaného textu. Čtení a interpretace textu jsou svého druhu odpovědi na otázky, které jsme si předem stanovili. Rozumět nějakému textu či smyslu sdělení dle Gadamera znamená rozumět mu jako odpovědi na otázku. V pozadí této metody stojí zkušenost otevřenosti lidského tázání, ale i existence předporozumění, jež je zatíženo předsudky a předběžnými představami. Ty jsou v kruhovitém pohybu myšlení a čtení opakovaně konfrontovány a znovu promyšleny. Hermeneutika je ve vlastním slova smyslu dialogické povahy: jde o aktivní účast na rozmluvě, kterou čtený text poskytuje. Interpret se dialogem s autorem textu snaží dostat za analyzovaný text. Vlastní smysl tohoto textu je posléze společným dílem toho, kdo jej zanechal, a toho, kdo s ním dále pracuje.

Druhou metodou bude metoda symptomálního čtení (*la lecture symptomale*), kterou v díle *Čist kapital* (Reading capital, anglicky 2009) rozpracoval francouzský filosof Louis Althusser společně s jeho dalšími kolegy (Jaques Rancière, Étienne Balibar etc.). Metoda symptomálního čtení spočívá v tom, že během četby textu se nesoustředíme pouze na to, co je v textu bezprostředně obsaženo, a na co text přímo odpovídá, nýbrž se snažíme číst i to, co v textu není *bezprostředně* tematizováno a reflektováno. Jedná se o hledání jakýchsi prázdných míst, mezer či latentních obsahů, jež jsou v textu skrytě přítomny a jejichž existence je symptomatická. Althusser aplikoval tuto metodu na četbu *Kapitálu* (česky 1978) Karla Marxe. Tvrdil, že je potřeba jít za Marxe a číst v něm i to, co on sám nevědomky odhalil, avšak dále nerozvinul, neboť svou intencí usiloval odpovědět na jiné otázky (Althusser je nazývá otázkami *staré doby*). Odpovídám a tematizováním otázek staré doby Marx nechtěně odhalil horizont nového a připravil tak živnou půdu pro další teoretické rozvrhy a analýzy. Horizont nového mu ovšem zůstal z pochopitelných důvodů skryt, neboť svým porozuměním, dobovým kontextem a zacílením, usiloval o pokoření jiného teoretického cíle. Metoda symptomálního čtení dle Althussera umožňuje učinit viditelným i to, co zůstává v dané teorii či textu latentně přítomno, avšak není zde přímo tematizováno resp. rozvinuto do větší hloubky.

Tyto dvě metody budou komplementární a vzájemně se budou prolínat.

11. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. *praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.*):

Práce bude teoretická, praktický přínos nepřinese žádný.

12. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“):

Pokud je mi známo, doposud se tématem práce v kapitalismu a jejím vztahem k limitní povaze životního prostředí systematictěji a soustavněji v české environmentální oblasti nikdo nezabýval; okrajově se této oblasti dotknul Jan Keller, který tematizoval fenomén *prekarizace práce* v knize *Tři sociální světy* (2011). Tento fenomén však dále nepromyslel vzhledem k otázce ochrany životního prostředí.

13. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos:

Výsledný text by měl přispět k teoretické reflexi fenoménu práce. Předložená analýza vývoje práce bude dále vztažena k otázkám ochrany životního prostředí.

14. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):

- I. Úvod (obecný kontext, uvedení do problematiky, proč jsem si dané téma vybral).
- II. Metody (Althusserovo symptomatické čtení a Gadamerova hermeneutika jako základní metody pro analýzu čtených textů)
- III. Vymezení pojmu práce (obecné pojetí práce u Bergsona, Nietzscheho, Hegela, Arendtové a Webera; distinkce *živoucí práce* vůči *námezdní práci* u Marxe a Engelse; práce jako profese, práce nekomodifikovaná, jež umožňuje práci komodifikovanou; vzájemný dialektický vztah obou).
- IV. Práce v období klasického průmyslového kapitalismu (Marx, Engels, Morris, Luxemburová, Goldmanová, Kropotkin).
- V. Práce v období I. pol. 20. stol. (fordismus, běžící pás, instrumentální racionalita, zvěcnění : Lukács, Adorno, Horkheimer, Marcuse, Fromm).
- VI. Práce v období II. pol. 20. stol. (post-industrialismus, přechod ke společnosti služeb a moderních technologií, sociální stát : Bookchin, Bell, Gortz, Schnaiberg).
- VII. Práce v reflexivní modernitě (Bauman, Giddens, Bourdieu, Beck).
- VIII. Práce v globalizované společnosti a prostředí síťového kapitalismu (Vacant, Boltanski, Standing, Waquant).
- IX. Diskuze o práci v udržitelné společnosti (Foster, Gortz, Bookchin).
- X. Závěr
- XI. Bibliografie

15. Předběžná bibliografie k tématu:

ADORNO, Theodor W a Max HORKHEIMER. *Dialektika osvícenství: filosofické fragmenty*. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2009, 247 s. Knihovna novověké tradice a současnosti. ISBN 978-80-7298-267-7.

ADORNO, Theodor W, Ludwig von FRIEDEBURG a Jürgen HABERMAS. *Dialektika a sociologie*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1967, 221 s. Sociologická knihovna

AGAMBEN, Giorgio. *Homo sacer: suverénní moc a pouhý život*. Vyd. 1. Překlad Naděžda Bonaventurová. Praha: Oikoymenh, 2011, 189 s. Oikúmené (OIKOYMENH), sv. 163. ISBN 978-807-2981-892.

ALTHUSSER Louis, Étienne BALIBAR: *Reading Capital*. Translated by Ben Brewster, London: Verso, 2009. ISBN 18-446-7347-2.

ARENDDT, Hannah. *Vita activa, neboli, O činném životě: o životě činném*. Vyd. 1. Překlad Václav Němec. Praha: Oikoymenh, 2007, 431 s. Knihovna novověké tradice a současnosti, sv. 57. ISBN 978-807-2981-854.

BADIOU, Alain. *Svatý Pavel: zakladatel univerzalizmu*. Vyd. 1. Praha: Svoboda Servis, 2010, 98 s. Sok (Svoboda Servis), sv. 6. ISBN 978-808-6320-649.

BARŠA, Pavel. *Kritika depolitizovaného rozumu: úvahy (nejen) o nové normalizaci*. 1. vyd. Všeň: Grimmus, c2010, 230 p. ISBN 80-902-8316-0.

BARŠA, Pavel a Ondřej CÍSAŘ. *Levice v postrevoluční době: občanská společnost a nová sociální hnutí v radikální politické teorii 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004, 210 s. Politika a společnost, sv. č. 5. ISBN 80-732-5033-0.

- BAUMAN, Zygmunt. *Globalizace: důsledky pro člověka*. Vyd. 1. Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0817-7.
- BAUMAN, Zygmunt. *Individualizovaná společnost*. Vyd. 1. Překlad Martin Ritter. Praha: Mladá fronta, 2004, 290 s. Myšlenky (Mladá fronta), sv. 19. ISBN 80-204-1195-X.
- BAUMAN, Zygmunt. *Tekutá modernost*. 1. vyd. Překlad S Blumfeld. Praha: Mladá fronta, 2002, 343 s. ISBN 80-204-0966-1.
- BECK, Ulrich. *Co je to globalizace? : Omyly a odpovědi*. 1. vyd. Překlad Marek Pavka. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007, 191 s. Sociologická řada, sv. č. 4. ISBN 978-807-3251-239.
- BECK, Ulrich. *Riziková společnost: na cestě k jiné moderně*. Vyd. 1. Překlad Otakar Vochoč. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 431 s. POST, 9. sv. ISBN 80-864-2932-6.
- BELL, Daniel. *Kulturní rozpory kapitalismu*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999, 335 s. ISBN 80-858-5084-2.
- BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Mezi světy & mezisvěty: reloaded 2013*. 2., opr. a rozš. vyd. Praha: Novela bohemia, 2013, 363 s. ISBN 978-80-87683-04-0.
- BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Společnost nevolnosti: eseje z pozdější doby*. Vyd. 2., (opr. a dopl.). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, 370 s. ISBN 978-80-7419-007-0.
- BOOKCHIN, Murray. *Post-scarcity anarchism*. Berkeley [Calif.]: Ramparts Press, c1971, 288 p. ISBN 08-786-7005-X.
- BOOKCHIN, Murray. *Social anarchism or lifestyle anarchism: the unbridgeable chasm*. San Francisco, CA: AK Press, 1995, 86 p. ISBN 18-731-7683-X.
- BOLTANSKI, Luc a Eve CHIAPELLO. *The new spirit of capitalism*. New York, NY: Verso, xlvii, 601 s. ISBN 18-598-4554-1.
- BRAUDEL, Fernand. *Dynamika kapitalismu*. Vyd. 1. Překlad Helena Beguivinová. Praha: Argo, 1999, 81 s. Historické myšlení, sv. 8. ISBN 80-720-3193-7.
- BROWNE, Ken. *Schooling, capitalism and mental / manual division of labour*. The Sociological Review. , 1981, Volume 29, Issue 3, 445–473. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-954X.1981.tb00762.x/abstract?deniedAccessCustomisedMessage=&userIsAuthenticated=false>
- DOOGAN, Kevin. *New Capitalism?. The Transformation of Work*. Reprinted. Cambridge: Polity Press, 2009. ISBN 07-456-3325-0.
- DUMÉNIL, Gérard a Dominique LÉVY. *Marxistická ekonomie kapitalismu*. 1. české vyd. Všeň: Grimmus, 2011, 117 s. Sok, sv. 9. ISBN 978-808-7461-044.
- ENGELS, Friedrich. *Podíl práce na polidštění opice*. Překlad Václav Štíbr. Praha: Svoboda, 1946, 20 s. Malá knihovna marxismu-leninismu, Sv. 12.
- FISHER, Mark. *Kapitalistický realismus*. Překlad Radovan Baroš. Praha: Rybka, 2010, 107 s. ISBN 978-808-7067-697.
- FOSTER, John BELLAMY, Brett CLARK a Richard YORK. *The ecological rift: capitalism's war on the earth*. New York: Monthly Review Press, c2010, 544 p. ISBN 978-158-3672-198.
- FOSTER, Fred Magdoff and John Bellamy. *What every environmentalist needs to know about capitalism: a citizen's guide to capitalism and the environment*. New York: Monthly Review Press. ISBN 978-158-3672-419.
- FROMM, Erich. *Obraz člověka u Marxe*. 1. vyd. Překlad Michael Hauser. Brno: L. Marek, 2004, 150 s. ISBN 80-862-6353-3.
- FROMM, Erich. *Mít nebo být?*. 2. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, 170 s. ISBN 80-206-0469-3.
- GADAMER, Hans-Georg. *Pravda a metoda I: nárys filosofické hermeneutiky*. Vyd. 1. Překlad David Mik. Praha: Triáda, 2010, 415 s. Paprsek (Triáda), sv. 18. ISBN 978-808-

7256-046.

GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Vyd. 1. Překlad Karel Müller. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, 195 s. POST, sv. 3. ISBN 80-858-5062-1.

GIDDENS, Anthony. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Vyd. 1. Překlad Karel Müller. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 135 s. POST, sv. 4. ISBN 80-858-5091-5.

GORZ, André. *Capitalism, socialism, ecology*. 1st pub. London: Verso, c1994, x, 147 s. ISBN 08-609-1647-2.

GORZ, André. *Critique of Economic Reason*. [Nachdr.]. London [u.a.]: Verso, 2010. ISBN 18-446-7667-6.

GORZ, André. *Reclaiming work: beyond the wage-based society*. 1st pub. Cambridge: Polity Press, 1999, 185 s. ISBN 07-456-2128-7.

GOULD, Kenneth Alan, David N PELLOW a Allan SCHNAIBERG. *The treadmill of production: injustice and unsustainability in the global economy*. Boulder: Paradigm Publishers, c2008, xviii, 142 p. ISBN 978-159-4515-064.

GRAEBER, David. *Dluh: prvních 5000 let*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 416 s. ISBN 978-80-265-0044-5.

GRUNDMANN, Reiner. *Marxism and ecology*. New York: Oxford University Press, 1991, ix, 324 p. ISBN 01-982-7314-

HAUSER, Michael. *Adorno: moderna a negativita*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2005, 228 s. ISBN 80-700-7223-7.

HAUSER, Michael. *Cesty z postmodernismu: filosofická reflexe doby přechodu*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2012, 280 s. ISBN 978-80-7007-382-7.

HAUSER, Michael. *Prolegomena k filosofii současnosti*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2007, 198 s. ISBN 978-807-0072-707.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. *Fenomenologie ducha*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1960, 521 s. Filosofická knihovna (Nakladatelství Československé akademie věd).

HEIDEGGER, Martin. *Věda, technika a zamyšlení*. Vyd. 1. Překlad Jiří Michálek, Jana Kružíková, Ivan Chvatík. Praha: OIKOYMENH, 2004, 62 s. Knihovna novověké tradice a současnosti, sv. 42. ISBN 80-729-8083-1.

HERMANN, István. *Charakteristika práce v Hegelově filosofii : K 150. výročí Hegelova úmrtí*. 1981. Dostupné z: http://www.ransdorf.com/p%C5%99eklady/Hermann_Hegel/hegel.doc.pdf

HERTZ, Noreena. *Plíživý převrat: globální kapitalismus a smrt demokracie*. 1. vyd. v českém jazyce. Překlad Robert Bartoš. Praha: Dokořán, 2003, 255 s. Aliter, sv. 12. ISBN 80-865-6946-2.

HONNETH, Axel. *Zbavovat se svéprávnosti: paradoxy současného kapitalismu*. Vyd. 1. Editor Axel Honneth. Praha: Filosofia, 2007, 330 s. Filosofie a sociální vědy, sv. 27. ISBN 978-807-0072-691.

JUDT, Tony. *Zle se vede zemi: pojednání o naší současné nespokojenosti*. Vyd. 1. Překlad Jakub Franěk. V Praze: Rybka, 2011, 191 s. ISBN 978-808-7067-321.

KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 211 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-044-5.

KOLÁŘSKÝ, Rudolf a Oleg SUŠA. *Filosofie a současná ekologická krize*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 1998, 173 s. Morální a politická filosofie, sv. 5. ISBN 80-700-7116-8.

LIPOVETSKY, Gilles. *Éra prázdnoty: úvahy o současném individualismu*. V čes. jaz. vyd. 1. Praha: Prostor, 1998, 269 s. Střed. ISBN 80-851-9074-5.

LUKÁCS, Georg a Translated by Rodney LIVINGSTONE. *History and class consciousness: studies in Marxist dialectics*. 6. printing. Cambridge, Mass: MIT Press, 1971.

7256-046.

GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Vyd. 1. Překlad Karel Müller. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, 195 s. POST, sv. 3. ISBN 80-858-5062-1.

GIDDENS, Anthony. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Vyd. 1. Překlad Karel Müller. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 135 s. POST, sv. 4. ISBN 80-858-5091-5.

GORZ, André. *Capitalism, socialism, ecology*. 1st pub. London: Verso, c1994, x, 147 s. ISBN 08-609-1647-2.

GORZ, André. *Critique of Economic Reason*. [Nachdr.]. London [u.a.]: Verso, 2010. ISBN 18-446-7667-6.

GORZ, André. *Reclaiming work: beyond the wage-based society*. 1st pub. Cambridge: Polity Press, 1999, 185 s. ISBN 07-456-2128-7.

GOULD, Kenneth Alan, David N PELLOW a Allan SCHNAIBERG. *The treadmill of production: injustice and unsustainability in the global economy*. Boulder: Paradigm Publishers, c2008, xviii, 142 p. ISBN 978-159-4515-064.

GRAEBER, David. *Dluh: prvních 5000 let*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 416 s. ISBN 978-80-265-0044-5.

GRUNDMANN, Reiner. *Marxism and ecology*. New York: Oxford University Press, 1991, ix, 324 p. ISBN 01-982-7314-

HAUSER, Michael. *Adorno: moderna a negativita*. Vyd. 1. Praha: Filosofía, 2005, 228 s. ISBN 80-700-7223-7.

HAUSER, Michael. *Cesty z postmodernismu: filosofická reflexe doby přechodu*. Vyd. 1. Praha: Filosofía, 2012, 280 s. ISBN 978-80-7007-382-7.

HAUSER, Michael. *Prolegomena k filosofii současnosti*. Vyd. 1. Praha: Filosofía, 2007, 198 s. ISBN 978-807-0072-707.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. *Fenomenologie ducha*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1960, 521 s. Filosofická knihovna (Nakladatelství Československé akademie věd).

HEIDEGGER, Martin. *Věda, technika a zamyšlení*. Vyd. 1. Překlad Jiří Michálek, Jana Kružíková, Ivan Chvatík. Praha: OIKOYMENH, 2004, 62 s. Knihovna novověké tradice a současnosti, sv. 42. ISBN 80-729-8083-1.

HERMANN, István. *Charakteristika práce v Hegelově filosofii : K 150. výročí Hegelova úmrtí*. 1981. Dostupné z: http://www.ransdorf.com/p%C5%99eklady/Hermann_Hegel/hegel.doc.pdf

HERTZ, Noreena. *Plíživý převrat: globální kapitalismus a smrt demokracie*. 1. vyd. v českém jazyce. Překlad Robert Bartoš. Praha: Dokořán, 2003, 255 s. Aliter, sv. 12. ISBN 80-865-6946-2.

HONNETH, Axel. *Zbavovat se svéprávnosti: paradoxy současného kapitalismu*. Vyd. 1. Editor Axel Honneth. Praha: Filosofía, 2007, 330 s. Filosofie a sociální vědy, sv. 27. ISBN 978-807-0072-691.

JUDT, Tony. *Zle se vede zemi: pojednání o naší současné nespokojenosti*. Vyd. 1. Překlad Jakub Franěk. V Praze: Rybka, 2011, 191 s. ISBN 978-808-7067-321.

KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 211 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-044-5.

KOLÁŘSKÝ, Rudolf a Oleg SUŠA. *Filosofie a současná ekologická krize*. Vyd. 1. Praha: Filosofía, 1998, 173 s. Morální a politická filosofie, sv. 5. ISBN 80-700-7116-8.

LIPOVETSKY, Gilles. *Éra prázdnoty: úvahy o současném individualismu*. V čes. jaz. vyd. 1. Praha: Prostor, 1998, 269 s. Střed. ISBN 80-851-9074-5.

LUKÁCS, Georg a Translated by Rodney LIVINGSTONE. *History and class consciousness: studies in Marxist dialectics*. 6. printing. Cambridge, Mass: MIT Press, 1971.

Parsons. London: Routledge, 1996, xxvi, 292 s. ISBN 80-7182-123-3.

WOOD, Ellen Meiksins. *Původ kapitalismu: delší pohled*. Překlad Rudolf Převrátíl. Praha: Svoboda Servis, 2011, 177 s. Sok (Svoboda Servis), sv. 10. ISBN 978-808-6320-700.

ŽIŽEK, Slavoj. *Nepolapitelný subjekt: chybějící střed politické ontologie*. 1. vyd. Překlad Michael Hauser. Chomutov: L. Marek, 2007, 440 s. ISBN 978-808-7127-025.

16. Předpokládaný vedoucí DP: Mgr et. Mgr. Arnošt Novák, Ph.D.

17. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zájem, praxe a zájem studenta):

Otázkou proměn práce a jejího vztahu k životnímu prostředí dlouhodobě promýšlím. Vedou mne k tomu jednak osobní důvody, jednak i skutečnost, že ačkoliv žijeme ve *věku práce*, fenoménem práce a jejího vztahu k životnímu prostředí se nikdo ze soudobých environmentálních autorů soustavněji a systematictěji nezabývá a proto se jeví jako jedna ze základních otázek environmentálního myšlení.

Jinonice 30. dubna 2013

diplomant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE